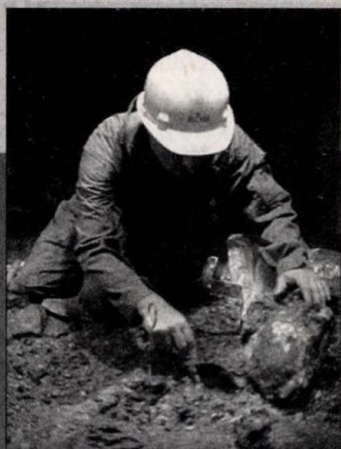

Orgiák az illír szentélyben?

ROM Royal Ontario Museum

Egy kanadai-horvát kutatócsoport kétezer éves, érintetlen illír szentélyt talált Dubrovniktól 100 kilométerre északnyugatra, Nakovana közelében, egy spilai barlangban. Ez a világon az első ismert pogány illír szentély.

A Nakovana-barlang feltárását a jövő évben folytatják

A szentélyt az elmúlt kétezer évben senki sem bolygatta, így a kutatók eredeti állapotában vizsgálhatják.

Az illírek Kr. e. 1000 körül jelentek meg a mai Balkán-félszigeten. Bár a görögök kortársai voltak, nagyon keveset tudunk róluk, szertartásaikról, hitvilágukról. A görögök, akikkel ke-

reskedtek, őket is a barbár népek közé sorolták. Az illírek rituális szertartásait a Kr. e. 1. évezredben kezdték meg a barlangban, amelyet azonban már jóval korábban lakhattak más népek, hiszen az itt talált legkorábbi tárgyak Kr. e. 6000-ből, a kora neolitikus korból származnak.

A barlangban feltehetően titokban végezték a misztikus szertartásokat – nyilatkozta a csoport két vezetője, Tim Kaiser és Staso Forenbaher.

A barlangban három egymáshoz csatlakozó termet találtak, amelyek közül kettőt szikladarabokkal és földdel szorosan lezártak, amikor a rómaiak előzőnlőtték a területet. Miután a kutatók kibontottak egy 50 méter hosszú folyosót, a középső, kör alakú

terembe jutottak. A körülbelül 10 méter átmérőjű helyiség közepén egy félreérthetetlenül falosz alakú, természetes cseppkőképződményt vettek észre, amely köré számos tárgyat helyeztek, többek között több száz, görög és illír eredetű, szépen kidolgozott latin és görög feliratos edény-

töredéket. A mintegy 60 centiméter magas cseppkővet máshonnan cipelték ide, s úgy helyezték el, hogy bizonyos évszakokban a folyosón keresztül beeső fény pontosan rá essen. A cseppkő feltehetően az illírek kultusz-központja volt, ahol ünnepeltek, ittak és mulattak, hitük szerint áldoztak a termékenység istenének. A tárgyakat nyilván az isteneknek ajánlották fel. Az összetört ajándékok között voltak csészék és kancsók, amelyekre Aphrodité, a szerelem istennőjének nevét karcolták. Minthogy a szertartás lefolyását nem ismerjük, a kutatók szerint elképzelhető, hogy olyan orgiákkal kötötték egybe, amelyeken a kiválasztottak titokban vettek részt.

Forrás: www.rom.on.ca/nakovana

„Gondolatolvasó” gép?

Baycrest Center For Geriatric Care

Az agy működését megjelenítő hatékony technológiák segítségével a kutatók (bizonyos határok között) meg tudják mondani, hogy a kísérleti személy mire gondol, anélkül, hogy kimondaná. Egy a *Journal of Cognitive Neuroscience* novemberi számában közzétett tanulmány szerint az agy különféle területeinek aktivitását rögzítő adatsorból a kutatóknak sikerült egyértelműen megállapítaniuk, vajon az alany gondolataiban egy személy vagy egy hely jelent-e meg. Mint azt dr. Kathleen O’Craven, a torontói Rotman Kutatóintézet ideggyógyásza, a Massachusettsi Közkórházban folyó kutatások vezetője elmondta, a ma elérhető technológiákkal, ha egyelőre szűk korlátok között is, de megállapítható a gondolatok fő tartalma.

A kísérletekben 20 és 39 év közötti alanyokat (hat nőt és két férfit) vizsgáltak, akiknek két feladatsort kellett teljesíteniük: az egyikben arcokról, a másikban helyekről és tájakról készült fényképeket mutattak nekik. Majd később arra kérték őket, próbálják maguk elé képzelni az imént látott képeket. Mindkét esetben az agyműködésüket funkcionális mágneses rezonanciás képalkotó berendezéssel (fMRI-vel) rögzítették.

Számos korábbi vizsgálatból már régóta ismeretes, hogy a különféle jellegű vizuális információk feldolgozására más-más agyterületek szakosodtak. A szellemi-lelki tevékenységet végző agykéreg egyik területe az arcokra fogékony, míg az úgynevezett parahippokampális terület egy hely külső és belső színterét elemzi. A mostani kísérletsorozatban O’Craven és munkatársa dr. Nancy Kanwisher (Massachusetts Institute of Technology, MIT) minden eddiginél erősebb bizonyítékokat találtak arra, hogy ez a szakosodás valódi vizuális inger nélkül is érvényesül, azaz olyankor, amikor a kísérleti alanyokat egyszerűen csak megkérlik, hogy gondoljanak egy arcra vagy egy helyre. Ugyanakkor azt is kimutatták, hogy a két agyterület aktivitása sokkal élénkebb és erőteljesebb akkor, amikor az alanyok valóban látják a céltárgyakat, mint akkor, amikor csak maguk elé képzelik.

A kísérletsorozat legizgalmasabb ered-